จุฑามาศ มงคลพิทักษ์สุข*

ท่องไปกับโลกบรรณารักษ์

ฉบับแรก. England
ถึง เพื่อน ๆ ทุกคนที่ สก..

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณทุกคนที่ไปส่งที่สนามบินดอนเมือง ความจริงไม่อยากรบกวนใครเลย เพราะเดี๋ยวนี้เหมือนกับไปส่งหมูเข้าคอก ทุกคนคงนึกภาพการส่งผู้โดยสารขาออกได้นะว่ามีคอกกั้นให้เฉพาะผู้โดยสารเข้า ผู้ส่งก็ได้แต่ชะเง้อชะแง้คอส่งสายตาช่วยเหลืออยู่ ได้นั่งคู่กับพี่โอ (สมสรวง พฤติกุล) ซึ่งมาจาก มสธ. (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช) และจะไปอบรมที่เดียวกัน เพื่อน ๆ บางคนคงสงสัยว่า แม่แอ๊ะจับพลัดจับผลูได้บินไปเมืองนอกเมืองภูเขาได้อย่างไรกันก็ขอเล่าให้ฟังไว้ซะหน่อย เผื่อใครจะใช้เป็นแบบต่อไปก็ไม่หวงห้าม

การฝึกอบรมครั้งนี้ (ที่ขอเรียกว่าฝึกอบรมเพราะขอรับทุนจาก มร. ในประเภทการฝึกอบรมและดูงาน) เป็นการไปเรียนภาคฤดูร้อนทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสนเทศศาสตร์ (International Graduate Summer School in Librarianship and Information Science IGSS) ซึ่งจัดโดย College of Librarianship Wales และ University of Pittsburgh School of Library and Information Science เป็นการจัดหลักสูตรเรียนในภาคฤดูร้อนโดยมี

---

* หัวหน้าฝ่ายห้องสมุดวิทยาเขต ฯ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ได้รับทุนจาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง ไปฝึกอบรม ณ. College of Librarianship Wales เมือง Aberystwyth , Wales ประเทศอังกฤษ ระหว่างเดือน กรกฎาคม - สิงหาคม 2528

การศึกษาดูงานควบคู่ไปด้วย หลักสูตรที่จัดเป็นหลักสูตรในระดับปริญญาโทซึ่งผู้สมัครเข้ารับการอบรมหรือเรียนจะลงทะเบียน แบบ Credit ซึ่งนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาในระดับปริญญาโทได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนบรรณารักษ์ในแถบประเทศแคนาดาและอเมริกา หรือลงทะเบียนแบบ Audit ก็ได้ วิธีการเรียนทั้ง 2 แบบนี้ มีแตกต่างกันนิดหน่อยในบางกระบวนวิชา คือพวกที่เอา Credit ก็ต้องทำรายงานมากหน่อย ให้สมกับที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะเอาไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาระดับปริญญาโท ส่วนพวก Audit ก็นั่งฟัง ร่วมอภิปราย ทำรายงานบ้างแล้วแต่กรณี ทั้ง 2 แบบไม่มีการสอบ ดังนั้นการจะผ่านหรือไม่ผ่านก็ขึ้นอยู่กับการเข้าฟังและการทำรายงาน

หลักสูตรดังกล่าวจัดขึ้นเพื่อให้โอกาสแก่บรรณารักษ์วิชาชีพ นักเอกสารสนเทศ อาจารย์ และนักศึกษา ที่ต้องการหาความรู้เพิ่มเติมและต้องการก้าวให้ทันกับวิวัฒนาการของโลกบรรณารักษ์ (เรียกว่าเป็นการขัดสนิมกันสักครั้ง หลังจากที่จำเจกับงานในชีวิตประจำวันมานาน) และได้เรียนรู้ชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวอังกฤษ เป็นการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันและยังได้พบเห็นภูมิประเทศที่แตกต่างไปจากประเทศของเราอีกด้วย

หลักสูตรนี้จัดขึ้นทุกปีในช่วงระเวลาเดียวกันคือประมาณช่วงกรกฎาคม – กันยายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนของฝรั่ง แต่วิชาที่จัดจะเปลี่ยนไปในแต่ละปี อาจารย์ที่สอนส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาเอก และส่วนใหญ่มักได้ Dip.Lib. จาก ALA อาจารย์เหล่านี้สอนประจำที่ CLW (คลู = College of Librarianship Wales) และมีอาจารย์พิเศษเชิญมาจากสถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ตอนนี้พวกเราคงรู้ภูมิหลังของหลักสูตรนี้พอสมควรแล้วนะ ชักสนใจอยากไปบ้างใช่ไหมละ เอาล่ะตอนนี้ก็จะบอกวิธีที่จะรู้ได้ว่า จะมีการอบรมขึ้นเมื่อไรและการหาทุนไป

ตามปกติในช่วงเดือน ธันวาคม มกราคมของทุกปี CLW จะส่งรายละเอียดของหลักสูตรไปตามผู้บริหารห้องสมุดของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งสำนักงานของ British Council ที่ประจำอยู่ในประเทศต่าง ๆ และผู้ที่เคยไปเรียนที่นี่มาแล้ว ใครสนใจก็ติดตามข่าวจากแหล่งนี้ได้และติดต่อสมัครไปยัง CLW ด้วยตนเอง หากทุนของ Brilish Council ก็ไม่ต้องดำเนินการด้วยตนเอง เพราะ Brilish Council จะเป็นผู้ติดต่อให้ แต่ต้องสอบภาษาอังกฤษจากเอกสารของ CLW ได้แนะนำแหล่งเงินทุนสำหรับนักศึกษาต่างชาติไว้เสร็จสรรพว่าอาจขอเงินทุนได้จาก British Government Awards สำหรับในประเทศไทย มีสำนักงานของ

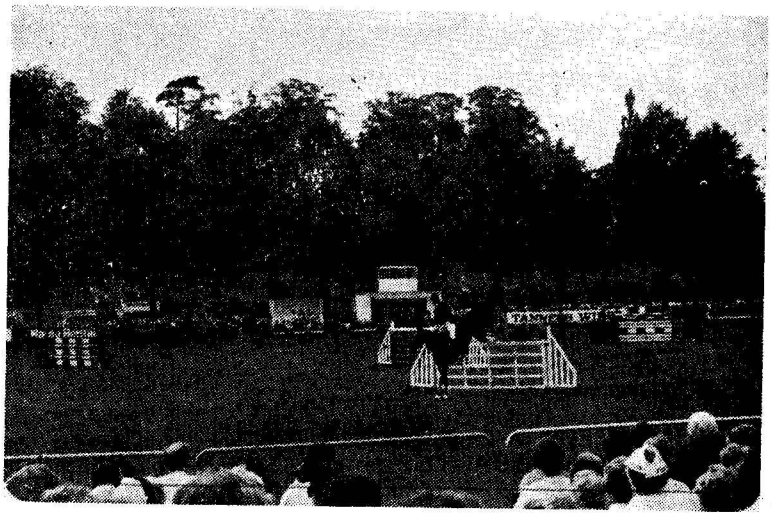

การโชว์ลีลาขี่ม้าข้ามเครียดกีดขวาง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชาวอังกฤษ ที่มีชื่อเสียงมากในกีฬาประเภทนี้

British Council อยู่ที่ 428 ถ. พระราม 1 สยามสแควร์ กท. 10500 โดยมี Miss A B Lambert OBE เป็นผู้แทน นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานระหว่างประเทศ เช่น ทุนของ UN เป็นต้น หากผู้ใดสนใจแหล่งเงินทุนซึ่งมีมากมายทั่วโลกก็ขอดูรายละเอียดได้ สำหรับตัวเอง ความที่ไม่มีเวลาดูหนังสือสอบภาษาอังกฤษก็เลยตัดสินใจขอทุนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยผ่านสำนักหอสมุดกลาง และติดต่อสมัครเข้ารับการอบรมเรียนด้วยตนเอง ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายนัก เพราะทาง CLW พิจารณาจากภูมิหลังของผู้สมัครและหนังสือรับรองจากผู้บังคับบัญชาและผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบัน ว่าสามารถเข้าเรียนได้หรือไม่ มีความรู้ภาษาอังกฤษมากน้อยแค่ไหน พูด ฟัง ทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษได้หรือไม่ ส่วนมหาวิทยาลัยก็ต้องการเอกสารหลักฐานการตอบรับและรายละเอียดของหลักสูตรเพื่อพิจารณาหลายอย่าง สิ่งที่ยุ่งยากคือ ช่วงเวลาติดต่อตอบรับไปมากระชั้นชิดมาก รวมทั้งการติดต่อทบวงมหาวิทยาลัย ก.พ. กระทรวงการต่างประเทศ วุ่นจนไม่อยากไปอบรมเลย

หลังจากขึ้นเครื่องแล้ว ก็เตรียมท้องไว้กินได้เลย เพราะการบินไทยมีชื่อเสียงอยู่แล้วในเรื่องบริการอาหารชั้นเลิศ กินเสร็จก็รีบเก็บของที่ไม่ได้กินและตุนได้ใส่ถุงไว้ เพราะยังไม่รู้ว่าถึง London แล้วจะตกรถไฟไม่มีอะไรกินหรือเปล่าเพราะตามแผนผังที่กะไว้กับพี่โอว่า พอถึง London วันศุกร์ก็จะไปแวะเอาเงินทุนของพี่โอ ที่ British Council ในกรุง London ซึ่งจ่ายค่าลงทะเบียนให้ครึ่งหนึ่ง พี่โอต้องขอทุนของ มสธ. เสริมด้วย แล้วค้างคืนที่ London 1 คืนเช้าก็จะขึ้นรถไฟไปเมือง Aberystwyth (อะเบอร์สวิท) กัน กว่าจะถึงก็ประมาณบ่ายสองโมงเพราะตามตารางรถไฟถ้าออกสายกว่าเที่ยวโมงเช้าจะถึงประมาณ ทุ่มหรือ

สองทุ่มและมีรถไฟเฉพาะวันจันทร์ - เสาร์ เท่านั้น เกรงว่าถ้าไปถึงมืด เราเป็นคนใหม่คงจะมึนงงต่อความมืดแน่ ๆ (แต่พอถึงแล้ว จึงได้รู้ว่าไอ้หนึ่งทุ่มของ Wales นี่สว่างยังกับ 4 โมงเย็นบ้านเรา) Greg (Mr.David Gregory น้องเขยชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นวิศวกรของรัฐบาลอังกฤษประจำฮ่องกง) ได้เขียนจดหมายแนะนำให้หาของกินติดมือขึ้นรถไฟไปด้วยเพราะของบนรถไฟแพง และเมื่อพลาดนัดกับ Charles น้องชายของเขา ซึ่ง Greg ขอให้มารับเพราะกลัวว่าเราจะหลงทางเหมือนกะเหรี่ยงเข้าเมือง Greg อุตส่าห์เขียนขั้นตอนการเดินทางให้อย่างละเอียด และต่อโทรศัพท์ทางไกล ถึงน้องชายซึ่งเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่เมือง Worcester อยู่ทางตอนกลางเฉียงไปทางตะวันตกของเกาะอังกฤษ และให้น้องชายชูป้ายชื่อ JUTAMAS ไว้จะได้หาพบ (ทำแบบพวก Tour ที่มารับลูกค้าของบริษัท) พร้อมทั้งถามเสร็จสรรพว่าจะแต่งชุดสีอะไร เพื่อโทรกลับไปบอกน้องชายได้ และบอกไว้เสร็จว่า Charles จะแต่งชุดสีอะไร แต่ถึงอย่างไรไอ้เราก็พยายามเสาะหาคนไทยที่อยู่อังกฤษว่าพอจะรู้จักใครบ้างเพื่อให้มารับ พาไปโรงแรมและส่งที่สถานีรถไฟ เลยลองเสี่ยงจดหมายไปถึงลูกชายของน้าข้างบ้านซึ่งเคยรู้จักกันมาเมื่อ 20 กว่าปีแล้ว สมัยนั้นนายโอ่อายุสัก 1 ขวบ ถ้าเมื่อพบก็นับว่าโชคดี โดยจดหมายไปกระชั้นชิดกับเวลาเดินทางมาก เลยไม่แน่ใจเหมือนกันว่าจะถึงนายโอ่ซึ่งนึกหน้าตาไม่ออกเลยว่าเป็นอย่างไร แต่ก็เอาคนไทยเป็นที่พักพิงไว้ก่อน

ประมาณที่ 4 เครื่องบินก็แวะจอดที่สนามบินประเทศเนเธอร์แลนด์ ลงไปเดิน ๆ ดูร้านขายของที่สนามบิน ส่วนใหญ่เป็นเครื่องสำอางค์ และร้านขายหนังสือเซ็กส์โดยเฉพาะ เสียดายที่ร้านยังไม่เปิดจะได้เข้าไปให้สมกับที่เป็นบรรณารักษ์ คือ ดู อ่าน เรียนรู้หนังสือได้ทุกประเภทโดยไม่เกี่ยงงอน พอได้เวลาก็เดินกลับไปขึ้นเครื่องบิน (ความจริงไม่ได้เดินหรอก เพราะทางเดินที่ท่าอากาศยาน เป็นทางเดินเลื่อน แบบศูนย์การค้ามาบุญครอง ช่วงที่เป็นสะพานข้ามถนนซึ่งเลื่อนแบบมาเพื่อช่วยในการไม่ต้องลากเข็นของที่ Shopping มากมาย และสำหรับคนขี้เกียจเดินโดยเฉพาะ)

เครื่องบินร่อนลงสนามบิน Heathrow ประมาณ 6 โมงเช้าตามเวลาพอดี อากาศค่อนข้างเย็นแม้ว่าจะเป็นช่วง Summer ของอังกฤษ รู้มาก่อนแล้วว่า สนามบินนี้ใหญ่โต เนื่องจากเป็นสนามบินนานาชาติอาจหลงเอาง่าย ๆ เลยต้องอาศัยการอ่านป้ายต่าง ๆ ที่ชี้ทางให้แน่ชัดว่าเดินทางถูกแน่ และอาศัยปากถามเจ้าหน้าที่สนามบินบ้าง ให้เป็นประโยชน์ในการหัดใช้ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ลากรถเข็นกระเป๋าออกมาตรงประตูที่ไม่ต้องตรวจชำระภาษีซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่เลย รู้สึกสะดวกสบายมาก ทั้งหมดใช้เวลาเพียง 15–20 นาทีเท่านั้น ไอ้เราอาศัยเข็นรถ

ตามก้นคนไทยซึ่งดำเนินธุรกิจทำ Bakery ส่งอยู่ใน London มาตลอดทาง ได้ความว่า ขนทุเรียนมาหลายลูกโดยแกะใส่ห่อกระดาษแก้วมาหลายชั้น กันฝรั่งหากลิ่นว่ามาจากไหน เข้าของที่แบกขนมาจากเมืองไทยเพื่อฝากลูกเต้าร่วม 100 กิโลกรัม อาศัยรู้จักกับเจ้าหน้าที่สนามบินเมืองไทยเลยผ่านมาได้สะดวก พอออกมาถึงข้างนอกก็บอกพี่โอว่าช่วยมองหาเด็กหนุ่มหน้าตาไทย ๆ และฝรั่งที่ชูป้ายชื่อ Jutamas ด้วยก็แล้วกัน ปรากฏ ว่ามองหาตั้งหลายตลบก็ไม่เห็นมีคนไทยเลยสักคนและไม่มีคนชูป้ายชื่อด้วย ได้ยินแต่เสียงคนเรียกชื่อ "แอ๊ะ" ชัดเจน หันไปดูก็เป็นฝรั่งผมทอง เดาเอาว่าคงเป็น Charles แต่ไม่ค่อยเหมือนรูปถ่ายที่น้องสาวส่งมาให้ดู เลยแนะนำพี่โอให้รู้จัก ปรากฏว่า Charles ขับรถมารับแต่ต้องรีบออกเดินทางไป Worcester ทันทีเพราะมีสอนช่วงบ่ายซึ่งขาดไม่ได้ และจะรับเราไปค้างที่ Worcester และไปส่งให้ถึง CLW ไอ้เราก็เลยชักหนักใจเพราะผิดแผนที่กะไว้กับพี่โอ มองหานายโอ๋ก็ไม่พบจะได้ฝากพี่โอ ในที่สุดตัดสินใจฝากพี่โอไว้กับคนไทยที่พบใน Airport ชื่อคุณนิสา จนกว่าพี่โอจัดการเรื่องเงินเสร็จ แล้วให้นั่งรถไฟไป Worcester

ตอนนี้ล่ะ! ถึงช่วงเวลาที่จิตใจชักเริ่มเต้นตูมตามว่า เราจะต้องคุยภาษาฝรั่งตลอดเวลาแล้วจริง ๆ โดยไม่มีโอกาสหันไปปรึกษาคนไทยที่ไหนเลย และก็คงต้องขอเกริ่นเพื่อน ๆ ไว้ก่อนว่า คงต้องขอเล่าเรื่องเมืองอังกฤษครั้งนี้ในเรื่องท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของฝรั่งซะก่อนในจดหมายฉบับแรก ๆ ส่วนฉบับหลัง ๆ ถึงจะว่าด้วยเรื่องวิชาการที่ไปเรียน อบรม และดูงาน เพราะคงจะยาวมากถ้าเขียนจบในฉบับเดียว

ยังไม่คิดถึงบ้านเลยเพราะเพิ่งเริ่มสนุก

แอ๊ะ